

Perhejärjestöt 9.4.2020

Perheiden tuki pitää pystyä turvaamaan poikkeusoloissa

Lastensuojeluilmoitusten määrä on laskenut poikkeustilan aikana, kun yhteydet tukea tarvitseviin perheisiin ovat heikentyneet. Perheissä ei kuitenkaan tarvita vähemmän apua, vaan enemmän. Pahimmillaan tilanne voi johtaa siihen, ettei perheille pystytä tarjoamaan tukea ajoissa, vaan ongelmat kärjistyvät. Lapsi- ja perhejärjestöt toivovat yhtenäisiä linjauksia perheiden palvelujen järjestämiseksi.

Turvakotien asiakasmäärissä on jo nyt näkyvissä poikkeustilan aikana tapahtunutta kasvua. Perheväkivallan kasvanut uhka ja päihteiden käytön siirtyminen koteihin on näkynyt eri järjestöjen chateissa ja esimerkiksi Turussa on raportoitu, että kotihäilytyksiä on ollut aiempaa enemmän. Kansainväliset esimerkit kertovat samaa: Ranskassa perheväkivaltatapauksissa on tapahtunut jopa 30 prosentin nousu koronakriisin myötä.

Kunnissa on tehty hyvin erilaisia ratkaisuja palveluiden suhteen ja jopa kuntien sisällä on merkittäviä eroja. Jo tuen piirissä olevien perheiden palveluita on keskeytetty, erityislasten palveluja vähennetty tai lakkautettu ja kuntoutusjaksoja peruttu. Lapsi- ja perhejärjestöt pelkäävät, että tilanne johtaa siihen, ettei perheiden tuen tarvetta havaita ajoissa. Palveluiden järjestämisestä ja niiden turvaamisesta tulisi linjata valtakunnallisella tasolla ja pian.

Perheissä koetut paineet kasautuvat

Etäkoululaisten ohjaaminen ja puuttuva varhaiskasvatus yhdessä taloudellisten huolien tai kasautuvien töiden, ehkä myös lomautus- tai irtisanomisuhkan kanssa aikaansaavat kuormitusta sekä perheen että parisuhteen tasolla. Perheissä pelätään myös sairastumista: jos molemmat vanhemmat tai yksinhuoltaja sairastuvat, on tilanne todella tiukka lasten hoidon kannalta. Vauvaperheissä huolettaa jaksaminen ja avuntarjoajien karsiutuminen sekä aikuiskontaktien puute. Yksinhuoltajilla on erityisen tiukkaa etäkoulun ja muuttuneen työelämän yhtälön pyörittämisessä.

Jo nyt on ollut näkyvissä huoltoriitojen kärjistymistä. Myös sijaishuollossa olevien lasten omien vanhempien tapaamisten suhteen on ollut epäselvyyttä, mutta niiden osalta on onneksi jo tehty [linjauksia](#). Maahanmuuttajaperheissä etäkoulunkäyntiin kaivataan enemmän tukea. Järjestöjen taholta on paikkailtu maahanmuuttajille annettuja etäkoulun ohjeistuksia, jotka ovat olleet monissa kunnissa puutteellisia.

Lapset ja nuoret itse kokevat voimakkaasti pandemian aikaansaaman uhan. Heitä painavat yksinäisyys ja ahdistus, eristyksen tuoma tylsyytys ja arjen muutokset sekä etäopiskelun haasteet. Vanhempien tilanne heijastuu lapsiin. Pienistä lapsista on suurin huoli, sillä he eivät osaa itse pyytää apua ja heitä ei tavoiteta sähköisten kanavien kautta. Opettajien rooli lasten ja nuorten tuen tarpeen havaitsemisessa on kasvanut. Kriisi on onneksi jo tiivistänyt eri toimijoiden ja hallinnonalojen välistä yhteistyötä.

Selkeitä linjauksia tarvitaan

Monet kunnat ovat nopeasti reagoineet haasteisiin ja siirtäneet työvoimaa lasten ja nuorten kohtaamistyöhön. Toisaalta osassa kunnissa on tehty lomautuksia, ja tilanne on asettanut ihmisiä eriarvoiseen tilanteeseen keskenään.

Järjestöissä on lähdetty nopeasti täydentämään ja lisäämään palveluita, kuten erilaisia chatteja ja muuta neuvontaa lasten, nuorten ja perheiden auttamiseksi poikkeusaikana. Kouluruokailun puuttumiseen vastattiin ripeästi järjestämällä keräyksiä ruoka-avun toimittamiseksi heikoimmassa asemassa oleville lapsiperheille. Viestinnässä on keskitytty tukemaan perheitä uudessa tilanteessa ja opastettu avun lähteille.

Tilanteen pitkittyessä yhä useampi perhe tulee tarvitsemaan tukea arkeensa ja kunnissa on varauduttava siihen. Osa perheistä voi tahtoa lasten palaavan kouluun ja varhaiskasvatukseen kriisin edetessä.

Lapsi- ja perhejärjestöjen näkemyksen mukaan valtakunnallisesti tulee linjata:

- Säännöllisestä yhteydenpidosta jokaiseen lapseen
- Kouluruokailun korvaamisesta ruokajakelulla
- Etäopetuksen laadun varmistamisesta myös erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden kohdalla
- Varhaiskasvatuksen ja iltapäiväkerhojen asiakasmaksujen perimättä jättämisestä, kun lapsi ei niihin osallistu
- Tilanteista, joissa molemmat vanhemmat sairastuvat vakavasti koronavirukseen ja lähipiirissä on vain riskiryhmään kuuluvia
- Annetaan selkeämmät ohjeet, miten lapset voivat tavata kavereitaan ja ulkoilla.
- Neuvolatoiminnan, kotihoidon ja perhetyön palvelujen jatkamisesta poikkeustilan aikana sekä ostopalveluista järjestöiltä
- Suojavarusteista ja muusta tuesta varautumiseen järjestöjen palvelutuotannossa

*Lastensuojelun Keskusliitto ry.
Ensi- ja turvakotien liitto ry.
Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry.
Pelastakaa Lapset ry.
Suomen Vanhempainliitto ry.
Väestöliitto ry.*

Lisätietoja antaa toiminnanjohtaja Hanna Heinonen, Lastensuojelun Keskusliitto, p. 040 838 4027,
hanna.heinonen@lskl.fi.